

A BIZTONSÁGKULTÚRA

és pszichológiai kérdései

„A PSZICHOLÓGIAI KULTÚRA HETE”

SZEKSZÁRD – MENTÁLHIGIÉNÉS MŰHELY

 Kopasz Árpád nyá. r. dandártábornok
miniszteri díjas rendőrségi főtanácsos

kopaszarpad@gmail.com

Mottónk ezen a héten:

...”miénk a felelősség
önmagunkért, egymásért,
minden létezőért és a
közös jövőnkért.”

Meszlényi Attila:
Emberi tanítás

A XXI. század új korszak

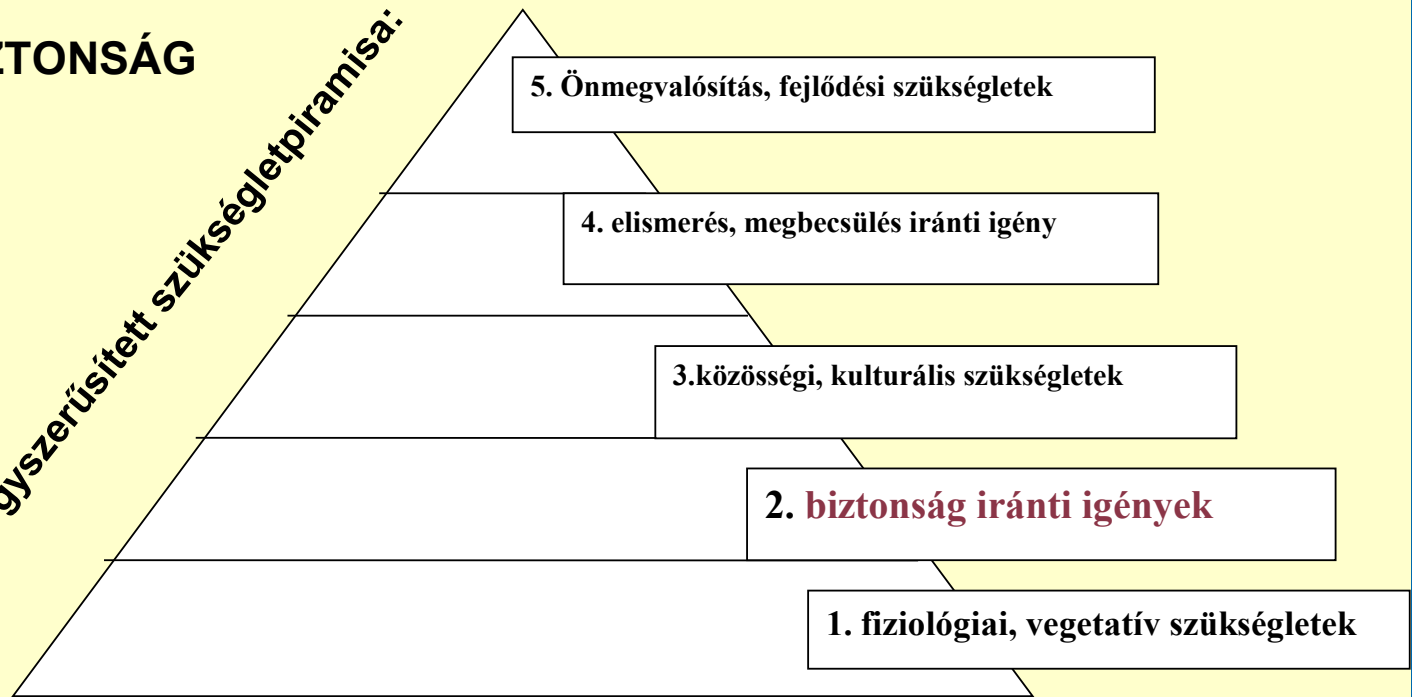
- Paradigmaváltások kora (a hozzáadott szellemi tőke válik meghatározóvá)
- Globalizálódás (információ, tőke, árú, szolgáltatás, biztonság, bizonytalanság...)

Veszélyek:

- Emberi gondolkodás (gépi intelligencia,...)
- Társadalmi viszonyok (Bűnözés, migráció,...)

EMBERI BIZTONSÁG

Maslow egyszerűsített szükségletpiramisa:

Az ENSZ 1994. évi FEJLESZTÉSI PROGRAMJA részét képező „Az emberi fejlődésről” szóló jelentés az emberi biztonság összetevőit az alábbiakban határozza meg:

1. „védettség a mindennapi életünk mintájában bekövetkező hirtelen és fájdalmas szakadástól” (amit úgy ismerünk, hogy félelemtől való szabadság);
2. „az éhség, betegség, bűneset és elnyomás folyamatos fenyegetéseivel szembeni biztonság” (amit úgy ismerünk, hogy a nélkülözéstől való szabadság).

Részletezve:

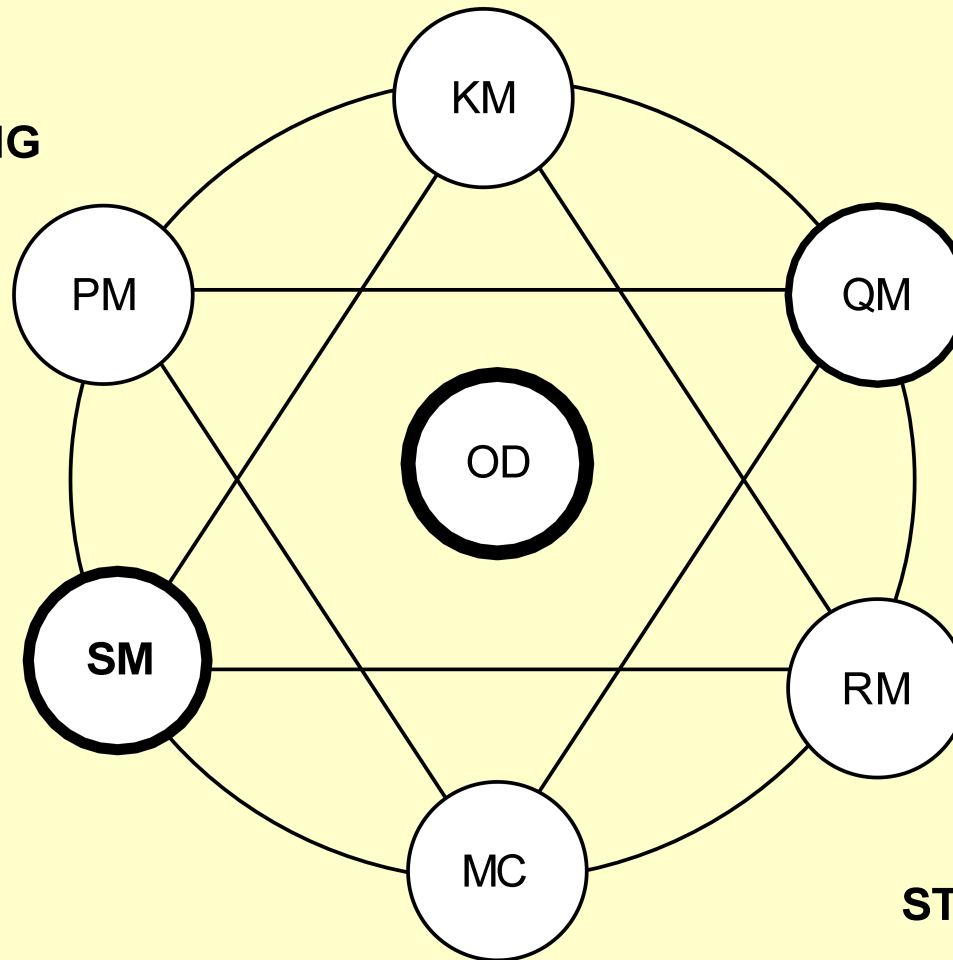
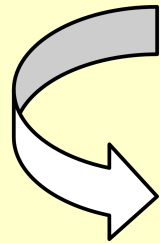
- x *Gazdasági biztonság* az élelem biztonsága* egészség biztonság
- környezeti biztonság* személyi biztonság* közösségi biztonság
- *politikai biztonság*

Az új kihívások Európája – **harc a biztonságért**

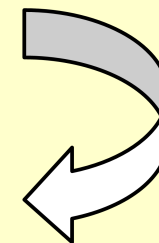
- Globális, komplex problémák (víz, élelem, stb.)
- A globalizációval járó nehézségek
- Esélyegyenlőség biztosítása
- A bűnözés elleni közös fellépés gondjai
- A rendszerek integrációja (integrált rendszerek)
- A vezetés új szemlélete és megoldásai
- Környezetbiztonság, technológiai biztonság
- Egészségmegőrzés, fogyatékosok, életkor
- Szociális és egészségügyi gondok

A GLOBALIZÁCIÓS KIHÍVÁSOK KEZELÉSE

BENCHMARKING

PM=project man.
SM=securityman.
MC=Man. of
Technological Change
RM=Risk man.
QM=Quality man.
KM=Knowledge man.
OD=Organisation
Development

STRATÉGIA

Forrás: PROTAN SINERGY

AZ EURÓPAI TÁRSADALOM

- Keresztény értékrenden alapuló közösség
- Élethosszig tanuló emberek társadalma
- Tanuló, önfejlesztő társadalom
- Kutató-fejlesztő társadalom
- Innovációs társadalom
- Tudás alapú gazdaságot működtető
- Tudás-intenzív szolgáltató társadalom
- A biztonsági komplexum társadalma

Új kulcsfogalmak

- Versenyképesség
- Együttműködés, partnerség (horizontális emü.)
- Minőségközpontúság, kiválóság, innováció
- Integrált rendszerek (globalizáció!)
- Új vezetési rendszerek és megoldások (marketing szemlélet, menedzsment technikák alkalmazása)
- Szeretet vagy pusztulás !!!

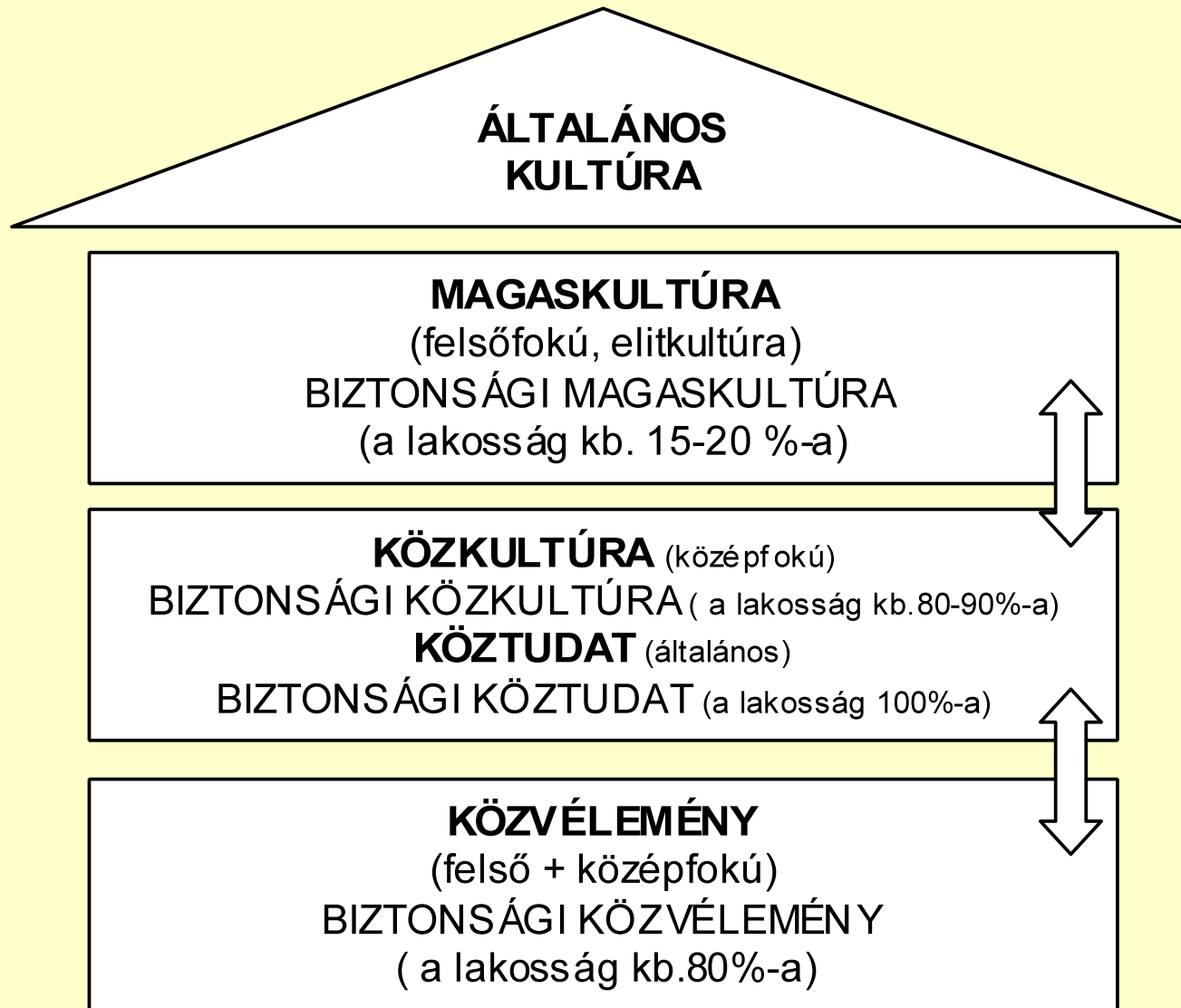
A jövőnk záloga ezek megoldása:

- Az emberi tényezők fejlesztése (EEG)
- Kommunikáció - Információbiztonság
- Technika-technológia-szervezet
összhangja
- Stratégiai tervezés
- A demokratikus keretintézmény feltöltése
a megfelelő, korszerű tartalommal
- A virtuális rendszerek működtetése
- **Az emberi élet biztonsága**

A várható változások főbb csomópontjai

- Jogharmonizáció, mint folyamat
- Változások a jogban (polgári-, társasági-, büntető-, versenyjog, munkajog, stb...)
- A változó közbeszerzés rendszere
- Oktatás – élethosszig tartó tanulás
- e-kormányzás, (digitalizált világ a papír helyett)
- Intelligens régiók fejlesztése
- **Komplex biztonság - biztonságkultúra**

A KULTÚRA TAGOZÓDÁSA

Forrás: Várhegyi-Makkay 2000.

KULTÚRA és BIZTONSÁGKULTÚRA

GLOBALIS KULTÚRA

**GLOBALIS
BIZTONSÁGKULTÚRA**

(nemzetközi, pl. ENSZ)

KONTINENSKÖZI KULTÚRA

(interkontinentális kultúra, pl. euro-atlanti)

**KONTINENSKÖZI
BIZTONSÁGKULTÚRA**

(szövetségi, pl. NATO)

REGIONÁLIS KULTÚRA

(kontinentális kultúra, pl. európai)

**REGIONÁLIS
BIZTONSÁGKULTÚRA**

(együttműködési, pl. EBESZ)

SZUBREGIONÁLIS KULTÚRA

(szomszédsági kultúra)

**SZUBREGIONÁLIS
BIZTONSÁGKULTÚRA**

(alapszerződési, pl. szomszédsági)

NEMZETI KULTÚRA

(helyi kultúra)

**NEMZETI
BIZTONSÁGKULTÚRA**

(országos biztonság kultúra)

ÁLTALÁNOS KULTURÁLIS ÉS BIZTONSÁGKULTÚRÁLIS ALAPOK

MAGASKULTÚRA

KÖZKULTÚRA

**KÖZVÉLEMÉNY
KÖZTUDAT**

Forrás: Várhegyi-Makkay 2000.

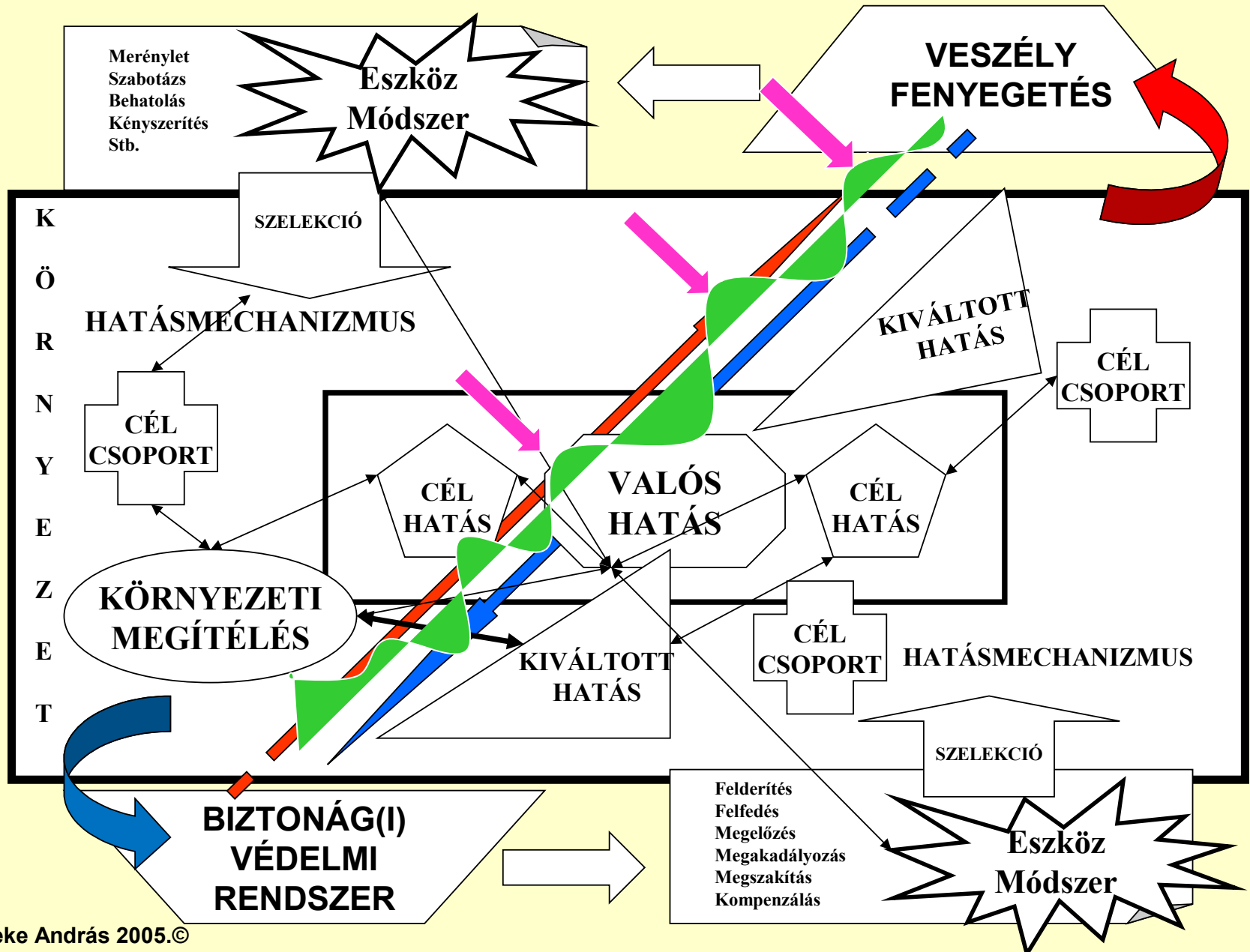
Biztonság elnevezések 1.

- Létebiztonság
- Nemzetbiztonság (Állambiztonság)
- Katonai biztonság (Repülésbiztonság...)
- Gazdasági, Ipari, Termelési, stb. biztonság
- Környezetbiztonság
- Közlekedésbiztonság
- Közbiztonság
- Érzelmi biztonság
- Tervezési biztonság

Biztonság elnevezések 2.

- Információ biztonság
- Adatbiztonság
- Élelmezési biztonság
- Egészségbiztonság
- Biobiztonság
- Pénzügyi biztonság

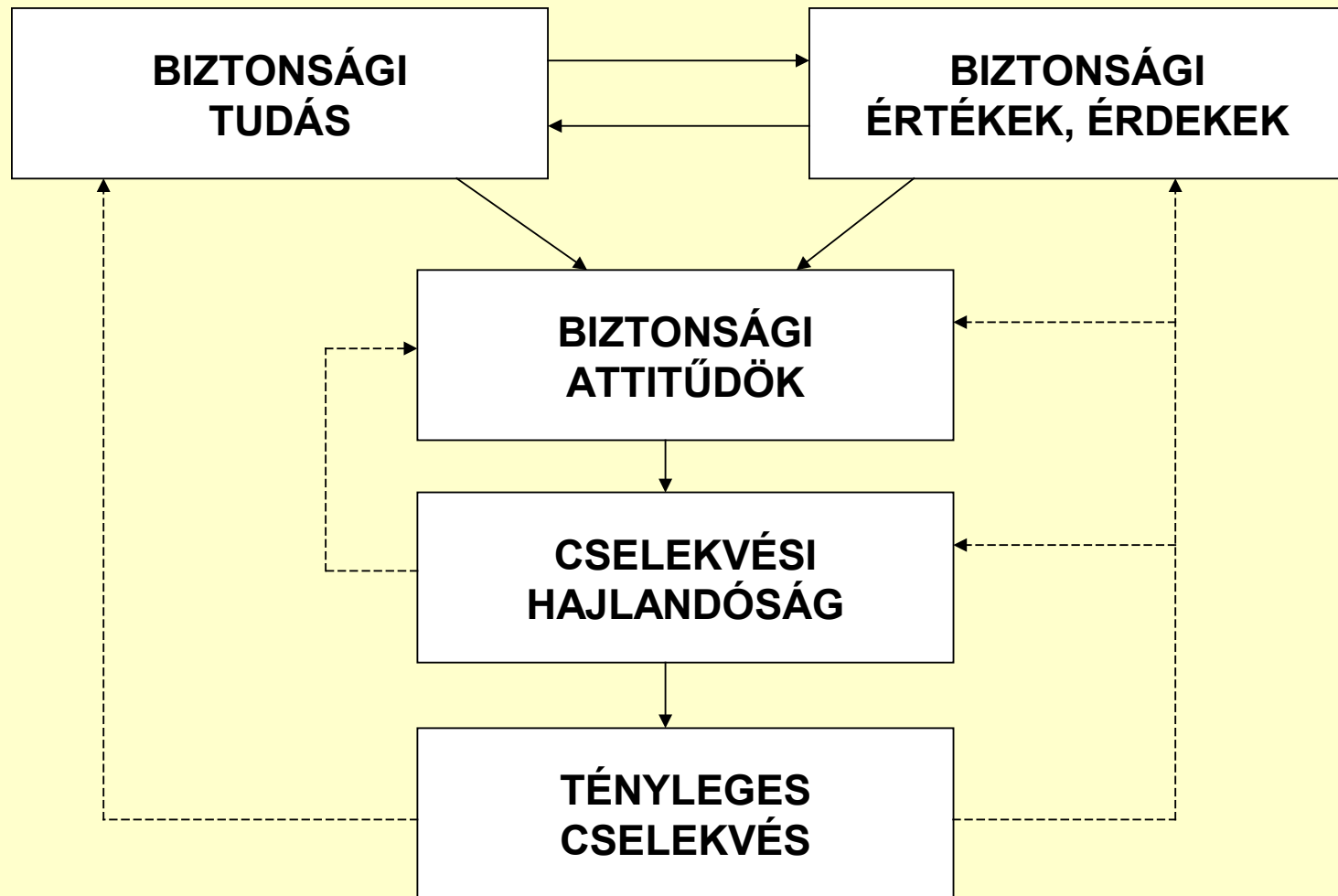
A BIZTONSÁG MEGVALÓSULÁSA- KÖRNYEZET

Biztonság és politika

- **Biztonságpolitika:** a társadalom legátfogóbb, legáltalánosabb ismeret- és döntés rendszere a biztonságról.
- A védekezés érdekében meghozandó döntések és intézkedések legátfogóbb feltételrendszerét határozza meg a biztonságpolitika .
- A biztonságpolitika feltrételezi a biztonságtudatosságot!

A BIZTONSÁGI TUDATOSSÁG DIMENZIÓINAK ÖSSZEFÜGGÉSEI

Az új biztonsági kihívások

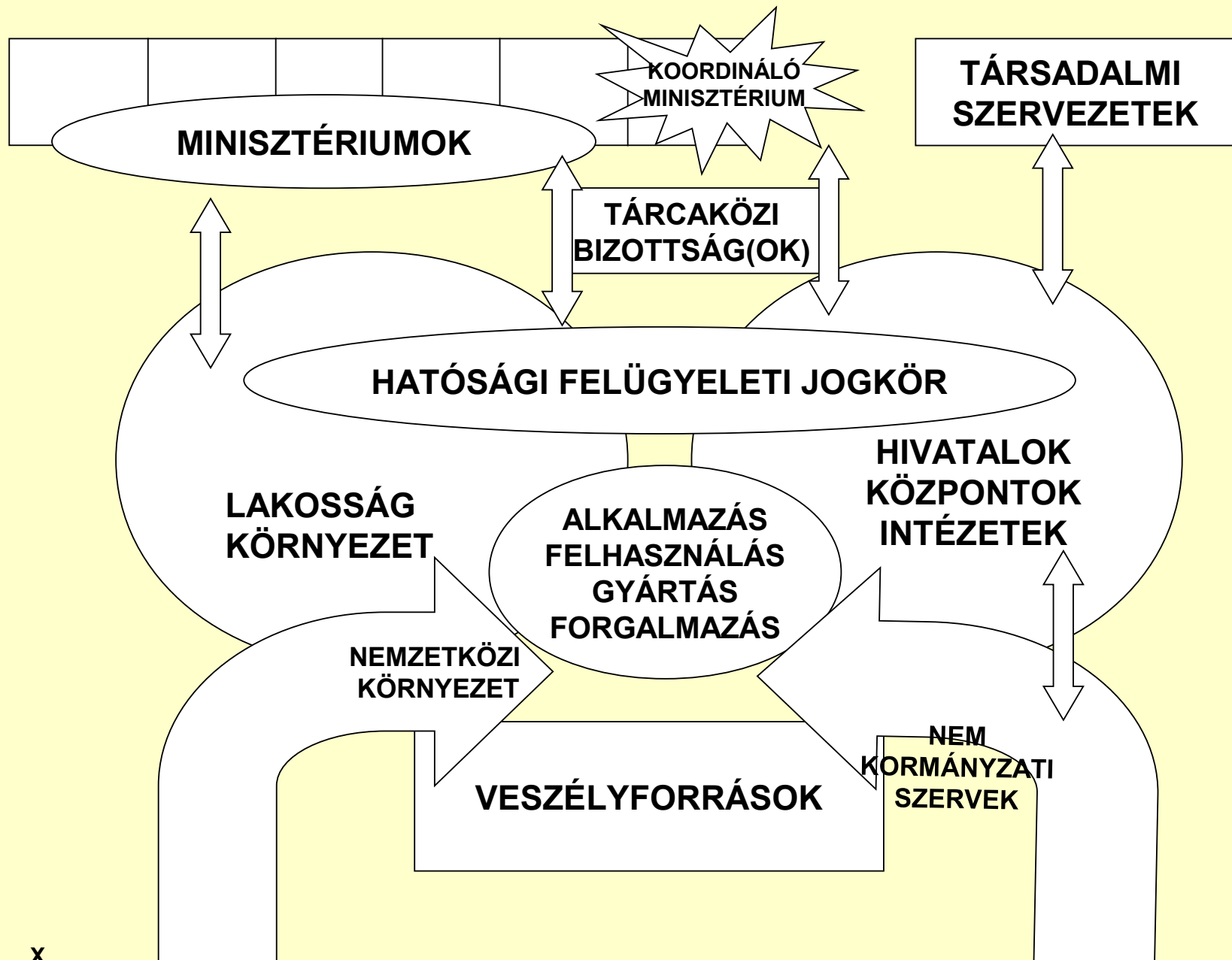
- Terrorizmus
- Illegális migráció
- Határokon átnyúló bűnözés
- Az erőszak, agresszió térnyerése (családban)
- Szervezett bűnözés (Nemzetközi bűnszervezet)
- Kábítószer, fegyver, sugárzó, mérgező anyag csempészete
- Emberkereskedelem, szexipar
- Pénzmosás, pénz és bankkártya hamisítás
- Információs és adatbűnözés

A biztonsági kihívások jellege

- Kivülről jövő biztonsági kihívás
- Belülről kialakuló biztonsági kihívás

(Ez alapozza meg, hogy belső biztonságról beszéljünk!)

BIZTONSÁGI KOCKÁZATOK - HATÓSÁGI KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

A globalizálódó bizonytalanság konfliktusforrásai - lelki hatások!:

- A szegénység (elszegényedés)
- Az esélytelenség (kirekesztettség)
- Ideológiák a világ nagy kérdéseinek megoldására (Keresztény – iszlám ellentét)
- A demokrácia hiánya, semmibe vétele
- Elégedetlenség, magas agresszió szint
- Zsarnokság, hatalmaskodás
- Utánzás (különösen a fiataloknál!)

Pszichológiai tényezők

1. Boldogság, tudás, magabiztosság, szabadság, szeretet, nagyrabecsülés
2. Szenvedély
3. Lelkesedés, öröm, elragadtatás
4. Örömteli várakozás, hit
5. Derűlátás
6. Remény
7. Belenyugvás

-
8. Unalom →
 9. Borúlátás
 10. Türelmetlenség, kielégületlenség, bosszankodás
 11. Legyőzöttség érzete
 12. Csalódottság
 13. Kétség
 14. Aggodalom
 15. Mások hibáztatása
 16. Elbizonytalanodás
 17. Harag
 18. Bosszúvágy
 19. Düh, gyűlölet
 20. Irigység
 21. Bűntudat, önbecsülés hiánya, fenyegetettség érzete
 22. Tehetetlenség, elkeseredettség, fájdalom, kétségbeesés, szorongás

AZ ÉRZELMI LÉTRA

Esther és Jerry Hicks könyve:
„KÉRD, ÉS MEGADATIK”

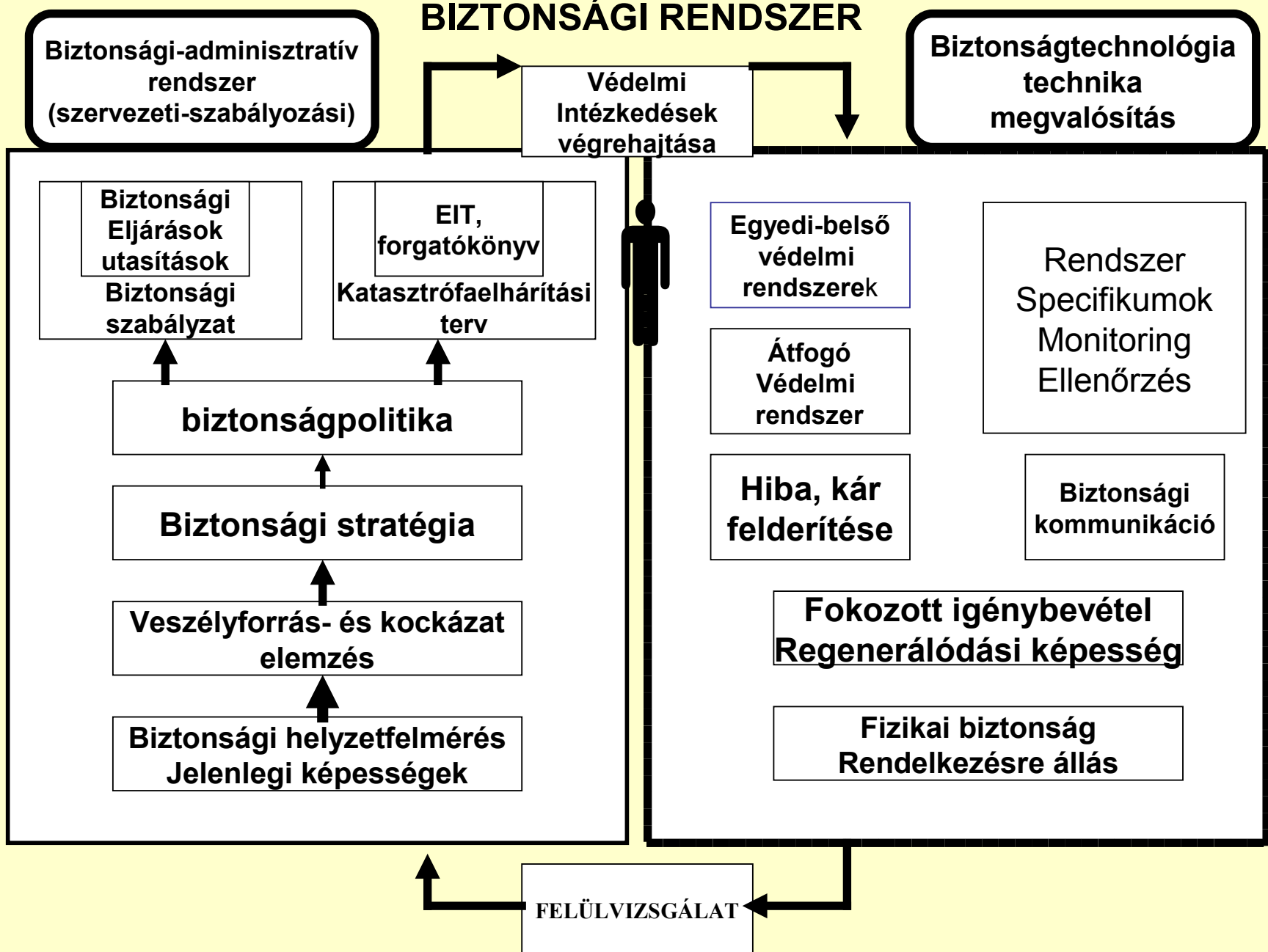
A biztonság ellen ható konfliktus- megoldási mechanizmusok

- Fegyveres harc (háború)
- Terrorizmus (elrettentő fenyegetés)
- Bűnözés (önző, az együttélési szabályokat semmibe vevő megoldások)

A biztonsági kihívások kezelési módja

- A) Társadalmi kooperáció, stabilizáció, vagy spontán konfrontáció
- B) Szuperhatalmi erőfölény alkalmazása
- C) Biztonsági komplexum létrehozása
- D) Politikai koalíciós megoldás
 - Liberalizáló koalíció
 - - etatista
 - nacionalista
 - vallásos

BIZTONSÁGI RENDSZER

Az irányítási rendszer jövője

- Működésorientált **integrált** irányítási rendszerek kialakítása a szervezeti célok és **erőforrások védelmére**
- Magas fokú önértékelés
- Kontrolling – komplex ellenőrzési rendszerek
- Benchmarking, tudás-transzfer
- Területiség – intelligens régiók

A biztonság fogalma

- *(általában) olyan közállapot, a társadalmi viszonyok, a társadalmi kapcsolatok működésének olyan terméke, amelynek létrejötté esetén mentesek vagyunk a fenyegetettségtől és a háborításoktól.*
- *A **bizonytalanság** félelemmel és zavarokkal, valamint ezek objektív és szubjektív következményeivel fenyegető állapot, vagyis a biztonságnak valamilyen szintű, mértékű hiánya.*

A biztonság, mint feltétel

- Az egyén és a társadalom megmaradásához
- A társadalom nyugodt (békés) működéséhez
- A **komplex biztonság** nem elsősorban a köz biztonsága, hanem **a személy biztonsága**, tehát perszonális jog, amely a társadalmi létből fakadó elvárásoknak felel meg! Mindenkinek egyenlő arányban és mértékben szükséges.
„A szociáldemokrácia feladata, hogy a komplex biztonsághoz való jogot mindenkire társadalmi hovatartozástól függetlenül kiterjessze.”

(A jó rend biztosítása című biztonságkonceptió – 2000.)

Mi teremt biztonságot?

- Kemény, határozott, erélyes állam (amelyben helyén van a gazdaság, politika, vallás, közérzet...)

és/vagy

- Emberi körülmények
- Szabad választás
- Mások igényének tekintetbe vétele

A LELKI HATÁSOK JELENTŐSEK!!!

A biztonság, mint termék

- Szolgáltatás eredményeként létrejövő termék,
- amelynek van:
 - minősége,
 - költsége (ára),
 - megbízhatósága. (rendelkezésre állás /elérhetőség/, hibamentesség, javíthatóság)

A „vevő” határozza meg, hogy mennyit ér meg neki az a tulajdonság, amit a biztonság, mint termék képvisel – biztonsági szükséglet kielégítése!

A biztonság ára

- **A biztonság speciális termék, amelyet elő kell, elő lehet állítani, meg lehet mérni, vagy minden bizonnyal mérhetővé lehet tenni, és mint minden produktum, vagy áru, ez is pénzbe kerül, nagyjából és egyre jobban kiszámítható mennyiségű pénzbe.**

Biztonság és marketing

- Legfontosabb a lakosság és a tények együtt!
- Rendszeres problémafeltárás, ebből feladatok.
- Ügyfél közeli szolgáltatás (decentralizálás)
- A beavatkozás az igény és elvárás szintjén.
- Proaktív megoldások, okok, gyökerek feltárása.
- Partnerség, integráció, együttműködés.

A biztonsági komplexum és a komplex biztonság

- Akkor jön létre, amikor társadalmi csoportokat hasonló módon érinti a fenyegetés és annak hatása:
 - Érdekazonosság a megelőzés és elhárítás,
 - A döntések, intézkedések kölcsönösen hatnak egymásra.

Globális biztonság

Regionális biztonság

Lokális biztonság

A komplex biztonság elemei

- Ide soroljuk a megélhetés biztonságát, a szociálpolitikai, egészségügyi, közegészségügyi biztonságot, a kulturális ellátottsághoz való jogot, köz- és magánterületeink rendjét, a társadalom erkölcsi normáihoz és elvárásaihoz való alkalmazkodást;
- Ide soroljuk a haza megnyugtató védelmét, az idegen hatalmak illegális adatszerzésének megakadályozását, valamint a terrorizmus, a tömeges migráció, a kábítószer- és fegyvercsempészás elleni védekezést.

P P P

Public Privat Partnership

- **Az állami és a magánszektor közötti új együttműködés lehetősége a biztonságért.**
- **A közfeladatok ellátásának sajátos módja.**
- **Az állam a szükséges intézmények, létesítmények létrehozásába, fenntartásába, üzemeltetésébe bevonja a magánszektor.**
- **A magánberuházó magára vállalja a közfeladat megvalósításához szükséges létesítménynek a tervezését, kivitelezését, finanszírozását és a későbbiek során az üzemeltetést.**
- **Költséghatékony, jól tervezhető, optimalizálható.**

Közösségi biztonságvédelem

- Törvényi szinten kell szabályozni a társadalom önvédelmi képességének javítását.
- Ide soroljuk a hivatásszerűen folytatott, részben pedig az önként vállalt, nem élethivatásnak tekintett, mások személyének, vagyonának biztonságát, védelmét szolgáló tevékenység-formákat
- A vállalkozás keretein belül, illetve a vállalkozás keretein kívül végzett, részint jogszabályi kötelezettségből fakadó, illetve az önként vállalt egyesületi formákban végzett, de a közszolgálati, elsősorban a hatósági jogviszonyok körébe már nem illeszkedő, személy- és vagyonvédelmi tevékenység-formákat

Objektív biztonság

Szubjektív biztonság

- A biztonság a szolgáltató szempontjából: félelemtől, zavaroktól, veszélyektől és fenyegetettségtől mentes körülmények szavatolására irányuló erőfeszítés, ennek számokkal jellemzett eredménye az objektív biztonság (mért zavaró körülmények).
- A lakosság szempontjából a biztonság: a döntések, intézkedések eredményeként létrejövő közállapot társadalmi megélése, (a félelem emberi megélése miatti érzet).

PSZICHOLÓGIAI SZEMPONTBÓL EZ A FONTOS!

Összefüggés az egészséggel

- Ha „lelki konfliktus sokk” keletkezik a lélek – agy – szerv egyszerre reagál
- Nem az a fontos, hogy mi történt, hanem ahogyan reagáltam rá – a biológiai cél a túlélés!
- A lelki konfliktus megoldódása után a gyógyulási fázis „betegséggel” jár együtt
- Következtetés: megtanulni feloldani a lelki konfliktusokat = a betegség elkerülése!

Környezetfejlesztés és biztonság

- „EGYÜTT A BIZTONSÁGÉRT!” – komplexen
- Rendszerszemlélettel, az egészséget is értve!
- Bűnmegelőzésben, bűnözés ellen egyszerre
- Együtt a civil szervezetek és a hivatásosok
- Elősegítő okok és körülmények feltárása, közös munka a megelőzésükre – le a gyökerekig!

Bűnmegelőzési és bűnözés elleni komplex környezet-fejlesztési társadalmi program

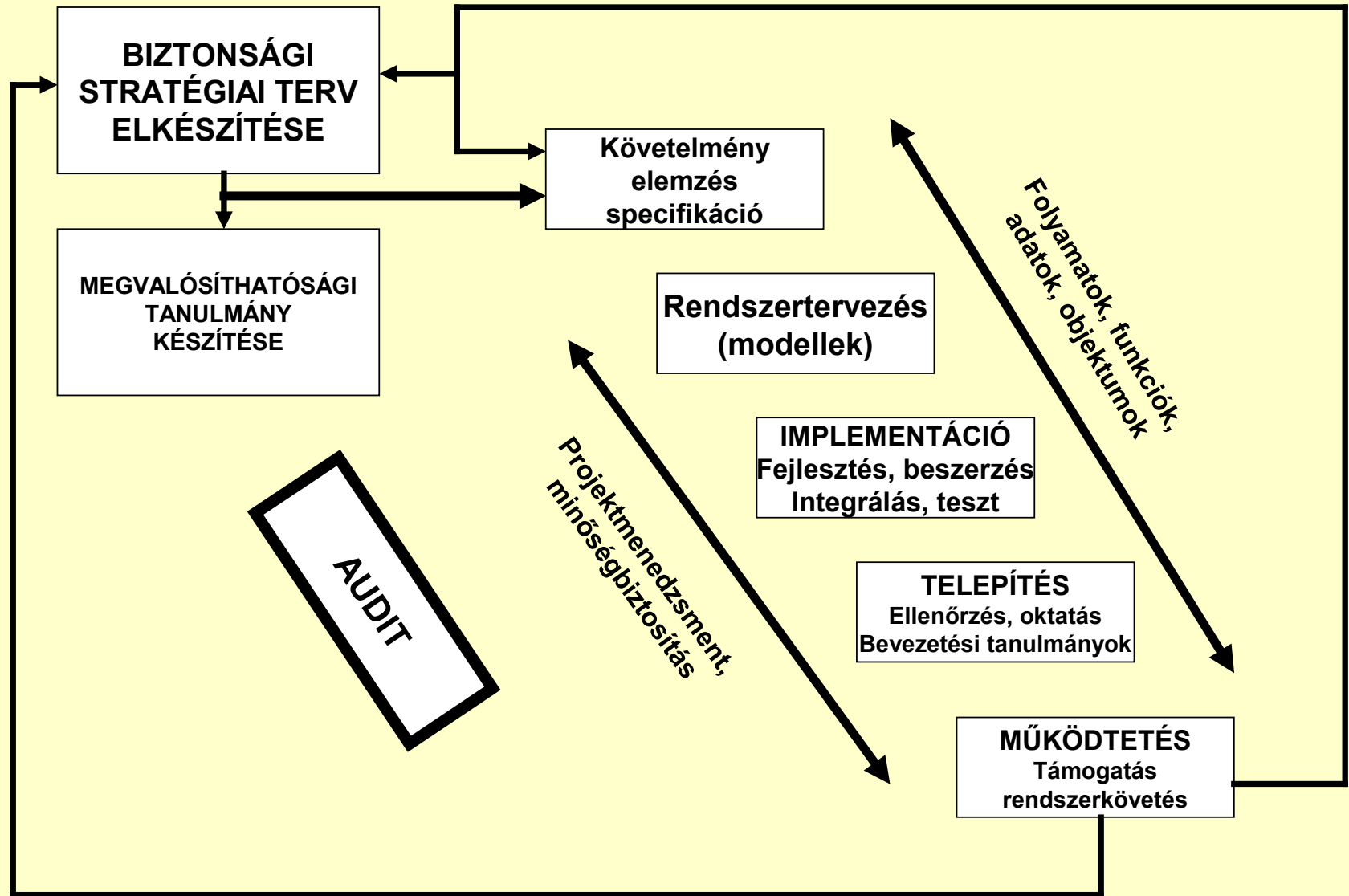
A biztonság, mint következmény

- A biztonság magatartások (viselkedések) /tevések vagy mulasztások/, és arra hivatott szervezetekben hozott döntések, intézkedések következményeként létrejövő **közállapot**.
- A kedvezőtlen eredménnyel járó hatásokkal szemben ellenálló (pl.: atombiztos), a zavaró körülményektől, fenyegetettségtől mentes közállapot saját jellemzőinek összessége.

A biztonság minősége

- Azon képességek összessége, hogy a biztonsághoz kapcsolódó tulajdonságok (a biztonságot magát jellemző sajátosságok) kielégítik a társadalom tagjainak a biztonsággal szembeni – magától értetődő, kimondott vagy leírt - elvárásait, követelményeit.
- Jellemezhető: kiváló, jó, megfelelő, rossz, elfogadhatatlan, stb. jelzőkkel.
(Vigyázat: Más dolgot jelent megélni, vagy csak beszélni róla!)

BIZTONSÁGI RENDSZER-CIKLUS

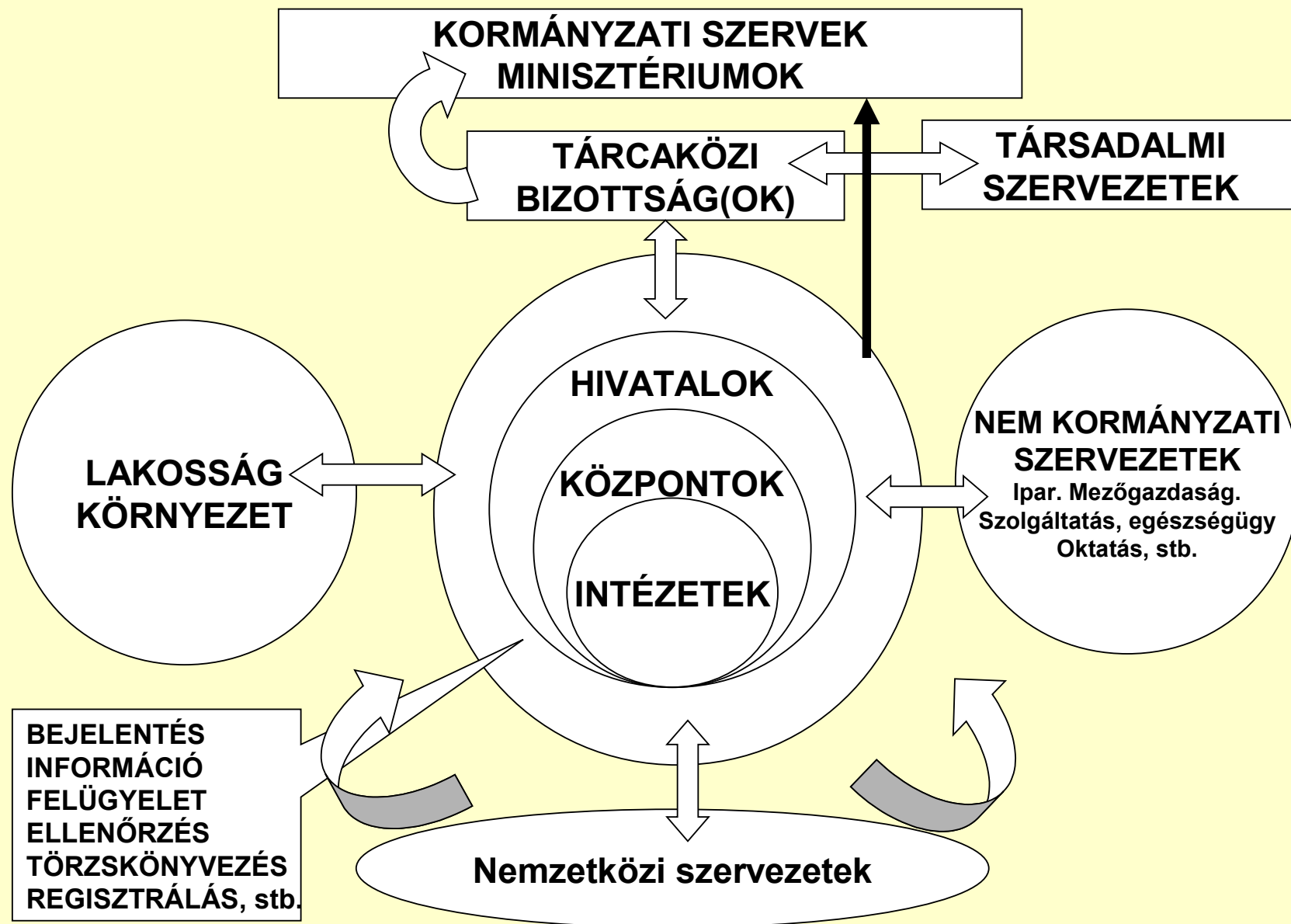
Teke A. 2005.©

Megoldásra váró feladatok

- A közigazgatás reformjához (régiók, kistérség) kapcsolódó rendészeti reform
- A közösségi rendőr általánossá tétele
- Az önkormányzati rendészet kifejlesztése
- Átállás az uniós tervezési rendszerre
- Információbiztonság, információvédelem
- A határokon átívelő bűnözés kezelése
- Változásközpontú szervezetfejlesztés
- Minőségfejlesztés: Kiválósági Modell szerinti szervezeti kultúraváltás

A BIZTONSÁGI KOCKÁZATOK INTÉZMÉNYES KEZELÉSE

(elvi vázlat)

A vezetés felelőssége:

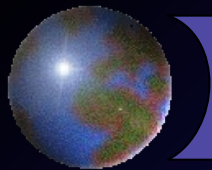
- Olyan hatékony, hatásos, gazdaságosan finanszírozható és eredményesen működő **rendszer** létrehozása, amely az európai rendészeti közösségben a teljesítményét és belső szervezettségét tekintve elérheti azt a kiválóságot, ami mind a társadalom, mind a rendészeti szervek tagjai számára a leginkább hasznos és a legnagyobb biztonságot garantálja. (Szent Istvánig visszamehetünk!)

A segítőik felelőssége:

- Felkészülés az új viszonyokra, az új ember kialakulására – paradigmaváltás!
- Megtanulni az új ismereteket, és időben feltenni a kérdéseket magunknak és másoknak! (Az okok kutatása)
- Segíteni, vagy legalább is nem ártani!
- Hagyni, hogy a természet öngyógyítson!
- A szeretet oldalán állni és nem pusztítani!

A MI FELELŐSSÉGÜNK:

- Megérteni és megtanulni, hogy mit tehetünk
- Összefogás a biztonság érdekében
- Az egyéni felelősség vállalása tetteinkért
- Személyes részvétel a megoldásban
(feltüntetni, felhívni a figyelmet a veszélyekre)
- Teremtsük meg közösen, felelősen az emberi életünket és
EMBERI BIZTONSÁGUNKAT!

Köszönöm a figyelmet!

kopaszarpad@gmail.com